

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 162/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 CoE 22/2010 z 20. decembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom

konateľ a advokáta Mgr. J. H., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 CoE 22/2010 z 20. decembra 2010 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere uzavretej 4. októbra 2004 (ďalej len „zmluva“) poskytla fyzickej osobe úver v sume 331,94 €, ktorý spolu s ďalšími poplatkami bol dlžník povinný vrátiť v 10 mesačných splátkach. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluve dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, určený menovite v každej zmluve, je (bude) oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžník neuhradil dve po sebe idúce splátky, bola 24. júla 2005 notárom spísaná notárska zápisnica, ktorú podpísal v zmluve určený splnomocnený zástupca dlžníka.

Dňa 24. novembra 2005 bol podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 3. januára 2006 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd uznesením č. k. 1 Er/1056/2005-14 z 8. júla 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 41 CoE 22/2010 z 20. decembra 2010 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako správne tak z vecného, ako aj z právneho hľadiska.

Podľa názoru sťažovateľky namietaným uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, „... boli porušené... základné práva a slobody vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd... v príčinnej súvislosti s vyššie uvedeným porušením práva na spravodlivý proces boli... porušené aj základné práva a slobody sťažovateľa vplývajúce z čl. 1 Dodatkového protokolu...“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka s poukazom na viacero rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu interpretuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a v podstatnom uvádza, že „v nadväznosti na porušenie práva na spravodlivý proces krajský súd porušil svojím rozhodnutím právoplatne zastaviť exekučné konania... aj práva sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok... tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania... tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastniť majetok... v zmysle Protokolu 1 Dohovoru“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ namietaným uznesením krajského súdu, zruší namietané uznesenie, vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky so zastavením konania v exekučnej veci. Krajský súd tým, že namietaným uznesením potvrdil uznesenie prvostupňového súdu o zastavení exekúcie v zásade z dôvodu, že exekúciu nemožno vykonať pre vadu exekučného titulu – notárskej zápisnice, keďže táto bola spísaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu, podľa názoru sťažovateľky porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

V rozhodujúcej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa uvádza:

„Odvolací súd sa stotožňuje s vysloveným právnym názorom okresného súdu, že plnomocenstvo udelené povinnou Mgr. T. K. v zmluve o úvere nie je platným právnym úkonom, preto Mgr. T. K. nemohol pred notárom platne vyhlásiť uznanie záväzku z úverovej zmluvy a súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v zmene povinnej, a to pre rozpor záujmov splnomocneného zástupcu a zastúpeného v zmysle ust. § 22 ods. 2 Občianskeho

zákonníka. Uvedený rozpor spočívá v tom, že právní zástupca povinnej, ktorý by mal povinnú pri uznaní dlhu a spísaní notárskej zápisnice zastupovať, bol určený priamo v zmluve o úvere oprávneným, čo malo za následok, že povinná si nemohla Mgr. T. K. ako svojho zástupcu vybrať na základe svojej vôle.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje, že v dôsledku neplatného plnomocenstva podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka je neplatné aj vyhlásenie Mgr. T. K. v predmetnej notárskej zápisnici. Predmetná notárska zápisnica nespĺňa podmienky materiálne vykonateľného exekučného titulu, keďže bola spísaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu.“

V nadväznosti na tvrdenie sťažovateľky ústavný súd poukazuje na § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie totiž nemožno exekúciu vykonať. Preto možno podľa názoru ústavného súdu považovať za ústavne akceptovateľný právny názor krajského súdu vyjadrený v namietanom uznesení, podľa ktorého ak neexistuje notárska zápisnica, ktorá je spôsobilá byť exekučným titulom či už z formálneho, alebo z materiálneho hľadiska, tak je exekúcia neprípustná, čo zakladá dôvod na zastavenie exekučného konania.

Pokiaľ ide o vykonateľnosť notárskej zápisnice ako exekučného titulu, ústavný súd poukazuje na svoj skorší nález sp. zn. I. ÚS 5/00, v ktorom konštatoval, že „rozdiel medzi uznaním dlhu, resp. záväzku podľa hmotného práva a medzi notárskou zápisnicou obsahujúcou právny záväzok podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, teda podľa procesného práva, je v dvoch náležitostiach. Predovšetkým nemôže ísť o jednoduchý písomný právny úkon, ale o písomný právny úkon v kvalifikovanej forme, teda vo forme notárskej zápisnice. Okrem toho musí notárska zápisnica obsahovať výslovný súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou právneho záväzku.“. Ústavný súd taktiež uviedol, že vykonateľnosť notárskej zápisnice „sa skúma rovnako ako pri vykonateľných rozhodnutiach podľa príslušných predpisov procesného práva, t. j. skúma sa formálna a materiálna stránka vykonateľnosti“.

Ústavný súd v naznačených súvislostiach poukazuje taktiež na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“.

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V okolnostiach prípadu ústavný súd aj vzhľadom na už uvedené považuje právne názory vyjadrené v namietanom uznesení krajského súdu týkajúce sa možnosti zastaviť konanie v exekučnej veci, t. j. týkajúce sa právnej podstaty sťažnosti sťažovateľky, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, keďže sú primeraným spôsobom odôvodnené a v žiadnom prípade ich nemožno považovať za arbitrárne.

Za daných okolností podľa názoru ústavného súdu nemohlo dôjsť namietaným uznesením krajského súdu k porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vo vzťahu k tomuto právu ústavný súd navyše pripomína právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným uznesením krajského súdu a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a obsahom práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Z uvedeného

dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o jej odmietnutí z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť boli odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2011